

DEPREMLERE KARŞI DAHA DUYARLI, DAHA KARARLI VE DAHA MÜCADELECI OLMAYA ÇAĞIRIYORUZ!

Ülke insanımızın depremlere karşı farkındalığının artırılması, ülkenin altyapı ve üstyapısının depremlere hazır hale getirilmesi ve yapılan hazırlık çalışmaların toplumla paylaşılması amacıyla her yıl 1-7 Mart tarihleri arası “deprem haftası” olarak belirlenmiştir.

Ülke insanımızın depremlere karşı farkındalığının artırılması, ülkenin altyapı ve üstyapısının depremlere hazır hale getirilmesi ve yapılan hazırlık çalışmaların toplumla paylaşılması amacıyla her yıl 1-7 Mart tarihleri arası “deprem haftası” olarak belirlenmiştir. Bu tarihler arasında kamu kurum ve kuruluşları ile bu alanda faaliyet gösteren meslek örgütleri ve sivil toplum kuruluşları hafta boyunca yaptıkları çeşitli etkinliklerle toplumu aydınlatmaya çalışmaktadırlar.

Depremler büyük kayıplara neden olmaya devam ediyor.

2020 yılı, depremlerin maddi ve manevi yıkıcı etkilerini yoğun şekilde hissettiğimiz bir yıl oldu. Aslında büyüklükleri literatürdeki skalyaya göre “orta büyüklükte” derecelendirilen ve hasar yapıcı etkisi sınırlı olması gereken bu depremler, merkez üstünden onlarca kilometre ötede yıkım ve ölümlere yol açtı; Ege Denizi’nde Sisam adasının kuzeyinde meydana gelen ve 70 kilometre ötesinde İzmir’in Bayraklı ilçesinde 117 kişinin ölümüne yol açan Sisam Depremi, ya da merkez üstü Elazığ-Sivrice olan ancak yaklaşık 40 kilometre ötesinde Elazığ merkezde Sürsürü ve Mustafapaşa Mahallelerindeki binaları yıkarak 30’dan fazla yurttaşın

ölümüne yol açan Sivrice Depremi veya İran'ın Khoy kentinde meydana gelen ancak Van'ın Başkale ilçesine bazı mahallerinde binaların göçmesi sonucunda 9 vatandaşımızın yaşamını yitirdiği deprem gibi.

Sonuç olarak, 2020 yılı boyunca meydana gelen depremlerde toplam 168 vatandaşımız yaşamını yitirmiş, 3000'e yakın vatandaşımız yaralanmış, 80.000'ne yakın konut, işyeri gibi bağımsız bina bölümleri yıkılmış veya ağır hasar görmüş, 20 milyar liraya yakın maddi kayıpla yüze yüze kalınmıştır. Türkiye, dünyada 2020 yılında meydana gelen depremler sonucu en çok can kaybının yaşandığı ülke olmuştur.

Depremselliği yüksek riskli bir coğrafyada kurulu kentsel ve kırsal alanlarımızda deprem risklerini azaltma konusundaki sorumluluklar merkezi ve yerel yönetimler arasında dağıtılmış olsa da temel sorumluluk devletindir. Bu sorumluluklar sadece yerleşim birimlerinde gerekli mühendislik, mimarlık ve şehir planlığı uygulamalarından yararlanarak mevcut riskleri azaltmak anlamına gelmez; hem merkezi ve hem de yerel yönetimler açısından öne çıkan asıl sorumluluk mevcut risklerin tespiti ve azaltılmasının yanında, yeni risklerin önlenmesi, yaşam alanlarımızdaki deprem risk havuzunun büyümesine neden olan unsurların engellenmesinden geçmektedir.

Değerli Basın Emekçileri

Gelinen noktada, ne yazık ki kentlerimizde ve diğer yaşam alanlarımızdaki deprem risk havuzu her geçen gün biraz daha büyüyor

- Depremlere kaynaklık eden diri fayları unuttuk! İçinden diri faylar geçen kentsel ve kırsal yerleşim alanlarında hazırlıksız bir şekilde yaşamlarımızı sürdürüyoruz....
- Güvenli yapılaşmanın ilk adımı olan zemin ve temel etüt raporlarını yerinde denetleyen bir yapı denetim sistemini beton lobisi istemiyor diye henüz kuramadık! Mevcut mevzuatın uygulanmaması için ilgili merkezi ve yerel idareler iş birliği içinde...
- Eskimiş ve günün ihtiyaçlarına yanıt vermeyen planlama, imar, afet, yapı üretim

ve denetim mevzuatıyla deprem etkilerini yönetmeye çalışıyoruz! 50 yılı aşkın süredir deprem zararlarının etkilerinin azaltılması konusunda gelişmiş ülkelerde uygulanan "fay yasası" gibi düzenlemelere sırtımızı dönmeye devam ediyoruz...

- Birçoğu aktif diri faylarla oluşturulan ova ve tarım alanları imara açılarak bir yandan deprem risk havuzu genişletirken diğer yandan gıda üretim alanları heba edilmeye devam diyor...
- Ülkede yerleşim alanlarının yanı sıra çok sayıda kritik sanayi tesisi, köprü, baraj, gölet, kimyasal kirleticilerle doldurulmuş atık havuzları, limanlar, petrol dolmuş tesisleri diri fay üzerine inşa edilmiş ve edilmeye devam ediyor....
- Toplumun ilgilendiren depremlere ilişkin yasal mevzuat veya yönetmelik düzenlemeleri kapalı kapılar ardında, şeffaflıktan uzak bir anlayışla bazı yandaş şirketler üzerinden hazırlanmaya devam ediyor...

2020 yılındaki deprem deneyimleri de göstermiştir ki, ülkemizde insanların başta deprem olmak üzere afet tehlikelerinin yıkıcı etkisine maruz kalma oranı azalmamakta, aksine artmaktadır.

30 Ekim 2020 tarihinde Sisam depremi sonrasında meydana gelen ve ülkemizdeki ölümlü ilk tsunami olayı yerleşimleri tehdit eden afet tehlike yelpazesini genişletirken, yine aynı depremde yıkılan ruhsatlı yapılar deprem riskinin sadece ruhsatsız ve kaçak yapılar açısından geçerli olmadığını da gözler önüne sermiştir. Yani devletin gözetimi ve denetimi altında yapılan çok sayıdaki ruhsatlı yapı da yıkılmış veya ağır hasar görmüştür. Bu durum basit bir sorumsuzluk olmayıp, açıkça bir cinayettir.

Bugün, ülkemizin depremsellik gerçekliğinin tüm yönleriyle daha iyi anlaşılmasına, yapı ve zemin açısından bütünlüklü bir şekilde deprem risk analizlerinin yeniden yapılmasına ve bu analiz sonuçlarıyla beslenen bir deprem risk yönetim sisteminin kurulmasına her zamankinden daha çok ihtiyaç duyulmaktadır.

Yukarıdaki değerlendirmeler doğrultusunda Oda olarak bu yılki DEPREM HAFTASI'nda

bir çağrı yapmaya karar verdik:

TMMOB Jeoloji Mühendisleri Odası olarak, ülkemiz yerleşimlerinde artan deprem riskleri karşısında TBMM Başkanını, Cumhurbaşkanını, Bakanları, Milletvekillerini, Merkezi ve Yerel Yönetimleri, Kamu ve Özel Sektör Kuruluşlarını, Üniversiteleri, Meslek Örgütleri, Sendikalar ve Sivil Toplum Kuruluşlarının Yöneticilerini sorumluluklarını yerine getirmeye ve “DEPREMLERE KARŞI DAHA DUYARLI, DAHA KARARLI VE DAHA MÜCADELECI OLMAYA ÇAĞIRIYORUZ...”

Bu çağrının gereği olarak;

- Her tür ve ölçekte mekansal planlar, afet risk azaltma planları ile deprem mastır ve sakinim planlarına altlık oluşturacak nitelikteki mikrobölgeleme etütlerinin önümüzdeki 3 yıl içerisinde tamamlanması sağlanmalıdır. Bu amaçla, İmar Kanunu'na bir madde ilavesi yapılarak planlama öncesi mikrobölgeleme etütlerinin yaptırılması zorunlu hale getirilmiştir.
- Fay yasası 3 ay içerisinde çıkartılarak hem ülkemizin depremselliği hem de bunun bir parçası olan diri fayların yüzey faylanması tehlikesinin belirlenmesine yönelik mevzuat oluşturulmalı; MTA'nın koordinasyonunda yürütülen Türkiye Paleosismoloji Araştırma Projesi hızlandırılarak 3 yılda tamamlanmak üzere gerekli planlamalar yapılmalıdır.
- Yukarıdaki araştırma çalışmaları için başta 6305 sayılı Afet Sigortaları Kanunu (DASK Kanunu) kapsamındaki gelirler ile 6306 Sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun'la oluşturulan dönüşüm projeleri özel hesabındaki gelirler başta olmak üzere kamu kaynaklarından yeterli ödenek ayrılmalı ve ilgili idarelere bu amaçla kullanılmak üzere tahsis edilmelidir.
- Deprem risklerinin önlenmesi amacıyla mikrobölgeleme ve paleosismoloji araştırmalarının planlanması ve uygulanması süreçlerinde yerel yönetimler aktif olarak devrede olmalı, bu araştırmaların

yerel idarelerce yapılması/yaptırılması için deprem zararlarının önlenmesi amacıyla toplanan özel tüketim vergisinden gerekli ödenekler tahsis edilmelidir.

- İmar, Afet, Yapı Üretim ve Denetim ve Kentsel Dönüşüm yasalarının deprem güvenliği temelinde birbiriyle daha uyumlu çalışmasını sağlayacak içerik ve yapıya kavuşturulması için ilgili bakanlık, meslek odaları, yerel yönetimler ve akademisyenlerin katılımıyla bir komisyon kurulup, 2021 yılı içinde gerekli değişiklikler hazırlanarak TBMM'ye gönderilmelidir.
- Beton lobisinin başta ovaların imara açılması üzere imar, planlama, yapı üretim ve denetim sistemi üzerindeki etkisini azaltacak önlemler alınmalı, bu amaçla zemin araştırmalarının yerinde denetimini esas alacak bir sistematik en kısa süre içerisinde kurulmalıdır.

Sonuç olarak; birkaç gün sonra 13 Mart 1992 günü saat 19:08'de Erzincan'da meydana gelen ve 653 kişinin ölümüne neden olan depremin 29 uncu yılını anacağız. Nerdeyse her ay böylesi acılarla dolu bir depremin anmasını yapıyoruz. Ülke olarak depremin acılarını değil, aldığımız önlemlerin başarılarını anmak istiyoruz.

Deprem Haftasında bir kez daha sesleniyoruz;

Depremlere ve tüm afetlere karşı güvenli ve sağlıklı yaşam çevrelerinde yaşamak tüm toplumun temel bir insan hakkıdır.

TMMOB Jeoloji Mühendisleri Odası olarak; “Herkesi Depremlere Karşı Daha Duyarlı, Daha Kararlı ve Daha Mücadeleci Olmaya Çağırıyoruz...”

TMMOB Jeoloji Mühendisleri Odası
Yönetim Kurulu